

"Han sprack, den saten"

Bland personerna i Fänrik Ståls sägner är Munter känd framför allt för sina korta och slagkraftiga kommentarer, som ibland citeras ännu i dag. Vad som än hände skulle det aldrig ha fallit honom in att klaga:

*Van att handla, ej att pråla,
van att sakna, van att tåla,
var han man att allt fördraga,
allt, ja, utom ett – att klaga.*

I början av sin militära karriär firade han lite väl häftigt:

*Drack av fröjd, blev vild om kvällen
och slog buckla på geväret;
nästa morgon fick sig sällen
litet fuktel för besväret.
Väbeln sade: "Tag ej illa,
så är tjänsten, gubbe lilla!
Har du mjuknat nu till början?"
"Jo", sad' Munter, "tack för smörjan!"*

Fuktel betyder bl.a. påk eller gissel och användes förr också om en bestraffning inom krigsmakten som bestod av prygel med flata klingan av en värja med trubbig egg.

En gång blev Munter fången av en kosackhop och fick "sina breda fötter öva;/ tvangs att följa halva milen/ stäppens fåle, snabb som ilen". Men han blev befriad av kamraterna, som också ställde en fråga:

*"Fick du trava?" ljödo ropen
skämtsamt ur den ystra hopen,
"hur gick färden, hur var stigen?"
Munter svarte: "Tämmeligen".*

När Munters mor kom på besök, till det som skulle visa sig bli deras sista möte, tårades Munters ögon "när han såg den gamla draken".

*Aldrig nej, vadhelst hon sade;
till vart ord från modrens tunga
endast ja och ja han hade,
tills hon äntligt hördes sjunga:
"Käre son, var ej förvägen,
håll dig saktligt, gå ur vägen,
bättre fly än illa fäkta!"
Då sad' Munter: "Pass, ursäkta!"*

Ordet *förvägen* är mindre brukligt i dagens svenska. Konstigt nog betyder det i princip detsamma som *oförvägen*, alltså 'djärv, våghalsig'.

Som så många andra av personerna i Fänrik Ståls sägner dog Munter till slut hjältedöden. Han var med när "en granat kom in och fräste/ mellan herrarne kring bordet". Han var van att röra bränder, så han "spottade i styva händer/ och fick gynnarn över nacken", varpå han rusade ut och "stod så när på trappan redan,/ när granaten sprang i stycken".

*Det var Munters bragd den dagen.
Nu så låg den tappre slagen,*

*dock, till modet än behållen,
sad' han endast: "Fan tog bollen".*

*Än i dag, när morgon grydde,
höll han kvar av liv en gnista;
ingen klagan, hållning prydde
veteranen i det sista.*

*"Stackars gubbe, ena armen
den är borta, hela barmen
full med skärvor av granaten!"
Munter sad': "Han sprack, den saten."*